

LA COMPETÈNCIA INVESTIGADORA EN EL MARC DEL TFG. REPTES, PROPOSTES I RECURSOS PER AL SEU DESENVOLUPAMENT

Programa de Formació per tutors i tutores de TFG dels graus de Mestre d'Educació Infantil, Mestre d'Educació Primària i del Doble Itinerari de Mestre d'Educació Infantil i Mestre d'Educació Primària

Universitat de Barcelona

-Comissió de coordinació del TFG i Projecte de recerca 00002 ARMIF2017-

6 de febrer 2020

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

I. Context de la proposta i introducció a la competència investigadora en el marc del TFG

- Presentació del projecte: “Disseny, aplicació i avaluació d'una proposta formativa per a promoure competències de recerca en els Graus de Mestra/e: la investigació com a estratègia d'innovació de la pràctica educativa” (00002 ARMIF2017)*
- Les veus dels tutors i dels estudiants de l'assignatura de TFG

*Equipo investigador formado por A. Ayuste, A.B. Cano, A. Escofet, F. Esteban, B. Gros, J. Gustems, Ch. Jouannet, M. López, M. Masgrau, B. Palou, M. Payá, L. Rubio, M. Sabariego, J. Sánchez, A. Comas (Escuela La Maquinista, Barcelona), C. Güell (Escuela Camins, Girona), S. Madevall (Escuela La Draga, Girona), J.N. Pérez (Escuela Corazón de María-Sabastida, Barcelona), Mª T. Sansalvador (Escuela La Farigola de Vallcarca, Barcelona).

ARMIF 2017

ARMIF 2014

“Construcció de coneixement pedagògic a partir de la transferència d'experiències d'aprenentatge servei en la formació inicial de mestres”

Descriptors clau:

- ApS
- Pràctica reflexiva
- Aprenentatge experiencial
- Metodologia de codisseny

Resultat principal:

Instruments per a la construcció de coneixement pedagògic a partir de la transferència d'experiències d'ApS:
<http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/96173>

ARMIF 2015

“Desenvolupament de competències de recerca a través de la participació en projectes d'aprenentatge servei: del mestre/a reflexiu al mestre/a que investiga”

Descriptors clau:

- ApS
 - Pràctica reflexiva
 - Aprenentatge experiencial
 - Metodologia de codisseny
 - Competències de recerca
- Recerca formativa

Resultat principal:

Guia per a la formació de la competència investigadora:
<http://dipsit.ub.edu/dspace/handle/2445/126091>

OBJECTIUS ARMIF2017

1. Potenciar un perfil professional de mestre basat en la investigació com a eina de millora i d'innovació de la pràctica docent.
2. Afavorir l'aprenentatge experiencial, la pràctica reflexiva i l'aprenentatge basat en la indagació mitjançant metodologies docents com la recerca formativa.
3. Crear recursos i estratègies per desenvolupar les competències investigadores dels estudiants dels Graus d'Educació Infantil, Educació Primària i Doble Titulació.

Resultats respecte al sentit de la recerca (mestres en actiu i estudiants)

Elevada convergència d'idees: fer recerca és funció dels i les mestres.

- No hi ha diferències en els significats entre estudiants i mestres.
- Forma part de la seva identitat professional.

Significat de la recerca:

- solució de problemes;
- innovació i millora de la pràctica educativa;
- com a via de formació continuada;
- la pràctica reflexiva;
- amb sentit col·laboratiu (escola, altres escoles, Universitat); d'utilitat;
- necessitada d'actituds prèvies (obertura, flexibilitat, inconformisme...);
- amb requeriment previ de formació;
- i necessitada de suport per part de l'Administració.

La veu dels tutors i tutores del TFG

DIFICULTATS DOCENTS

- La manca de coneixements previs o de formació en recerca per part dels estudiants (cerca d'informació fiable, elaborar el marc teòric, decidir quina és la metodologia més adequada i aplicar-la, citació, diferenciar entre fet i opinió, redacció científica,...).
- Poca autoexigència (rigor acadèmic) i capacitat d'esforç per part d'un sector d'estudiants.
- Condicions institucionals/laborals: poca coordinació entre docents, manca de temps per oferir tutories més personalitzades, situació laboral del professorat associat, solapament TFG/pràctiques, durada TFG, a vegades escassa relació entre els temes d'expertesa del tutor/a amb els temes dels TFG assignats,...)

La veu dels tutors i tutores del TFG

PROPOSTES DE MILLORA

- Adaptar el TFG a un període temporal més llarg.
- Fer més èmfasi en la recerca com un element transversal en el pla d'estudis.
- Distribució dels estudiants en funció de l'expertesa dels tutors i tutores.
- Creació d'espais (virtuals i/o presencials) i de diferents formes d'organització per afavorir el treball en equip dels tutors (mentoria, treball en xarxa,...) amb la finalitat de compartir propostes, aclarir dubtes, consensuar aspectes pedagògics,...

La veu dels estudiants del TFG

DIFICULTATS

-En relació a la competència de recerca, senten que no estan suficientment preparats i destaquen mancances en aspectes com definir el problema, la citació o la construcció d'instruments metodològics.

-D'acord amb els tutors, la manca de temps i sovint la poca relació del tutor/a amb la temàtica del seu TFG són dos dels inconvenients més importants. Afegeixen a més el fet que alguns tutors donen per assolits alguns aprenentatges que en realitat no tenen.

PROPOSTES DE MILLORA

-Ampliar el temps del TFG a un curs acadèmic; més feed-back i acompanyament, incrementar el nivell d'exigència al llarg de la carrera, i proporcionar recursos als estudiants per a que de manera autònoma puguin aprofundir en aquells aspectes que considerin necessaris per a la realització del seu TFG (repositori).

II. La competència investigadora en el marc del TFG. Definició.

- **La competència investigadora** en la formació inicial: una necessitat normativa (Zabalza, 2012) i sentida (Freixa, 2017). La competència investigadora **orientada a millorar la pràctica docent**, una de les que es troba **menys integrades** en l'estudiantat egressat i percebuda com la competència en la que s'ha rebut **menys formació**.

*El análisis y la comprensión de los contextos de aprendizaje y las situaciones educativas diarias requieren de una formación específica para **definir los problemas detectados, analizar la información, documentar evidencias y comunicar los resultados obtenidos** (Colén y Castro, 2017).*

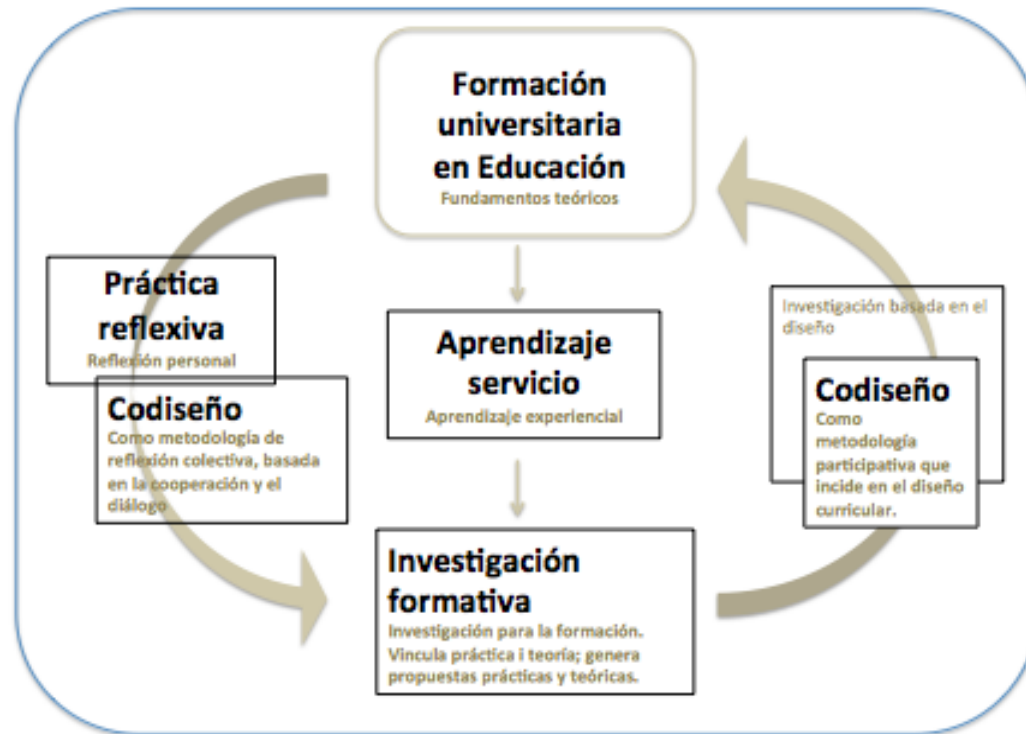
*“El docente desde esta perspectiva, será un profesional que ha firmado un compromiso ineludible con el cambio; es decir, es **un actor en el escenario de las innovaciones** (Tejada, 2009:12).*

- Debat sobre l'**enfocament teòric-disciplinar** (*lògica de domini dels continguts i passos a seguir, via didàctica*) **vs.** **competencial-professionalitzador** (*lògica de desenvolupament d'habilitats i de procés de mediació amb la pràctica*) per al foment de la competència investigadora (Ponte, 2012).

*”Emerge en este sentido la investigación bajo un carácter de **función sustantiva** y como tal, en el quehacer del profesor procura la **calidad de los procesos educativos** y la búsqueda del **desarrollo profesional y la práctica del profesor con carácter científico y crítico**, de modo que los procesos educativos institucionales sean una respuesta a las necesidades y a los proyectos de desarrollo cultural y científico más allá de la institución escolar”.* (Colén y Castro, 2017).

- Modalitats d'aprenentatge centrat en l'estudi i treball autònom de l'alumne (De Miguel, 2006; Wenger i Ferguson, 2006) en contextos formatius duals universitat-escola: **via de la formació en la pràctica** (Martínez i Márquez, 2014; Moreno, 2005; Machado et al., 2008).

- **Aprender a fer recerca fent-ne**, per la qual cosa els processos que es vol que facin els i les estudiants són de la màxima importància. **“Aprender a investigar investigant”**, la via de la formació en la pràctica

Font: elaboració pròpia (en premsa).

Metodologies proposades pel desenvolupament de la competència investigadora (00037 Armif 2015 “Desenvolupament de competències de recerca a través de la participació en projectes d’aprenentatge servei: del mestre/a reflexiu al mestre/a que investiga”).

HABILITATS DE RECERCA DESENVOLUPADES

- Qüestionar la pràctica. Mirada indagativa.
- Detectar necessitats i formular problemes de recerca

→
Habilitats instrumentals. (Moreno, 2005).
Estructures de pensament-acció.

- Identificar les fases principals de la recerca
- Sistematitzar processos: documentació i observació dels contextos, anàlisi de les dades

→
Habilitats de construcció metodològica
(Moreno, 2005). **Habilitats del mateix
procés de la recerca.**

- Contruir coneixements. Generar idees, aportar respostes
- Elaborar informes per la difusió dels resultats

→
**Habilitats de construcció conceptual i
social del coneixement** (Moreno, 2005).

L'alumnat participant valora especialment **tres subcompetències clau** pel desenvolupament d'una recerca:

- **La planificació:** tenir clar què investigar, el problema i els objectius. **Identificar problemes professionals** educatius com a punt de partida.
- **La sistematització del procés:** ser constants, tenir una guia o una pauta de què i com fer-ho. Valor de la guia i l'acompanyament.
- **La disposició de fonts documentals i personals** per analitzar i interpretar la informació.

**ESTRATÈGIES
METODOLÒGIQUES:**

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El sentit de la recerca

. LES COMPETÈNCIES PER DESENVOLUPAR EN EL TFG

- *Capacitat creativa i emprenedora. Formular, dissenyar i gestionar projectes innovadors per donar resposta a les necessitats detectades. Buscar i integrar nous coneixements i actituds a experiències tant internacionals com del territori propi a fi d'emprendre canvis de manera creativa en les pràctiques professionals. (Pla Docent EI).*

- Entendre l'aprenentatge com un fet global, complex i transcendent; autoregular l'aprenentatge propi, **mobilitzar sabers de tot tipus adaptant-se a noves situacions** i connectar coneixements com a **mètode per elaborar-ne de nous.** (Pla Docent EP)

Planificar, organitzar i gestionar processos, informació, resolució de problemes i projectes. Tenir iniciativa, esperit emprenedor i capacitat de generar noves idees i accions. (Pla Docent EI i EP).

Capacitat d'assumir que l'exercici de la funció docent s'ha d'anar **perfeccionant i adaptant als canvis científics, pedagògics, tecnològics, socials i culturals al llarg de la vida. Entendre la importància de participar en projectes d'innovació i de recerca** relacionats amb l'ensenyament i l'aprenentatge, i d'introduir propostes innovadores a l'aula. **(Pla Docent EI i EP).**

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El sentit de la recerca

. OBJECTIUS REFERITS A HABILITATS, DESTRESES

Mostrar una **COMPETÈNCIA GLOBAL REFERIDA A INTERVENCIÓ O ANÀLISI** en àmbits professionals del mestre.

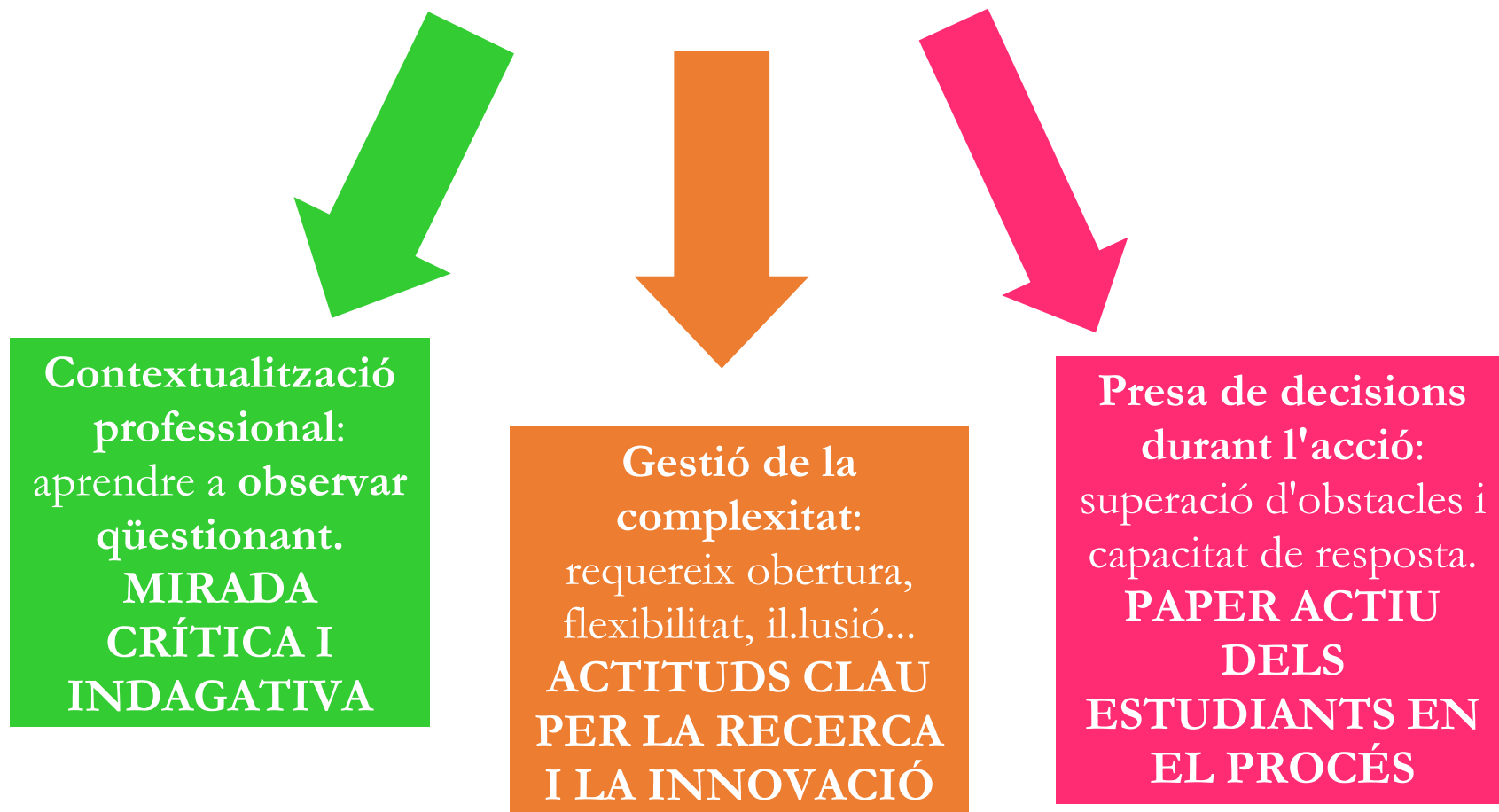
Relacionar **TEORIA I PRÀCTICA** educatives.

DETECTAR NECESSITATS de formació i d'informació I **PRENDRE DECISIONS PER RESOLDRE-LES.**

IDENTIFICAR LES NECESSITATS, MANCANCES O TEMÀTIQUES emergents del context professional i ser capaç de **PRENDRE DECISIONS** raonades. (PD EI i EP).

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El sentit de la recerca

POTENCIAL FORMATIU DEL TFG PEL DESENVOLUPAMENT DE LA COMPETÈNCIA INVESTIGADORA

COMPETÈNCIA DE RECERCA EN i DES del TFG

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El sentit de la recerca

El TFG permet:

- integrar **diferents nivells de formació** (la perspectiva teòrica, empírica i la dimensió social) des de la dimensió grupal i individual en la formació per a la investigació.
- donar cabuda a **una visió de procés i de lògica de desenvolupament d'habilitats** (vs. continguts o passos a seguir) per ensenyar a investigar.
- reconèixer la **incidència socioeducativa en el procés de desenvolupament de la competència investigadora** a partir de cicles iteratius que hibriden teoria, pràctica i reflexió.
- Donar valor i rellevància al **paper actiu dels estudiants** en la construcció i regulació del procés d'aprenentatge.

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El sentit de la recerca en les modalitats.

A) MODALITAT 1: RECERCA. Anàlisi d'una temàtica educativa concreta. Aquesta modalitat consisteix en la realització **d'un treball d'indagació en relació amb alguna temàtica educativa.**

Estructura:

Introducció de la temàtica del TFG

Marc teòric de referència

Metodologia i tècniques per a la recollida de dades

Presentació de resultats

Conclusions

Indicacions per a possibles aplicacions en un context educatiu

Referències bibliogràfiques

HABILITATS DE RECERCA QUE ES PREVEUEN DESENVOLUPAR:

- . Plantejament del TFG: com avançar del tema al problema, objectius del TFG i redacció del marc teòric de referència (**construcció conceptual**)
- . Metodologia (enfocaments metodològics i modalitats de recerca), tècniques de recollida d'informació i d'anàlisi de resultats (**construcció metodològica**)
- . Comunicació dels resultats (presentació de l'informe) (**construcció social del coneixement**)

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El sentit de la recerca en les modalitats.

B) MODALITAT II: APLICACIÓ, CREACIÓ O PRODUCCIÓ. Creació o producció de materials educatius. Aquesta modalitat consisteix en la creació o producció d'un material educatiu.

Estructura:

Introducció de la temàtica del TFG

Descripció, finalitat i objectius de la proposta

Justificació (diagnòstic de la necessitat. Identificació i anàlisi)

Antecedents teòrics o pràctics de referència

Disseny de la proposta

Creació del material

Supervisió del material i avaluació

Conclusions

Referències bibliogràfiques

HABILITATS DE RECERCA QUE ES PREVEUEN DESENVOLUPAR:

. Detecció de necessitats/ Diagnòstic i anàlisi. Tècniques de recollida d'informació i d'avaluació (**construcció metodològica**)

. Antecedents teòrics i pràctics de referència(**construcció conceptual**)

. Comunicació dels resultats (presentació de l'informe) (**construcció social del coneixement**).

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El sentit de la recerca en les modalitats.

C) MODALITAT III: PROJECTE D'INTERVENCIÓ EN UN CONTEXT EDUCATIU CONCRET. Adreçat a la resolució de problemes de caràcter **curricular** que es produeixen en un context educatiu concret formal o no formal. El projecte d'intervenció podrà ser de disseny propi de l'estudiant o basar-se en l'anàlisi, avaluació i millora d'un projecte ja existent.

Estructura:

Introducció de la temàtica del TFG

Antecedents teòrics o pràctics de referència

Anàlisi diagnòstica del context

Descripció i avaluació de la intervenció

Previsió de resultats

Referències bibliogràfiques

HABILITATS DE RECERCA QUE ES PREVEUEN DESENVOLUPAR:

- . Antecedents teòrics i pràctics de referència (**construcció conceptual**)
- . Anàlisi diagnòstica del context. Tècniques de recollida d'informació i avaluació (**construcció metodològica**)
- . Comunicació dels resultats (presentació de l'informe) (**construcció social del coneixement**).

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El concepte de la recerca

solució de problemes;
innovació i millora de la pràctica educativa;
com a via de **formació continuada;**
la pràctica reflexiva;
amb sentit **col·laboratiu** (escola, altres
escoles, Universitat);
necessitada **d'actituds prèvies** (obertura,
flexibilitat, inconformisme...);
amb requeriment previ de formació;
i necessitada de suport per part de
l'Administració.

SIGNIFICAT de la recerca (mestres en actiu i estudiants)

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El concepte de la recerca

Perspectiva de **RECERCA AL SERVEI DE LA INTERVENCIÓ**, que centra el seu interès en analitzar **com es produeixen les pràctiques educatives, socials i professionals** en els diferents àmbits. **ENFOCAMENT PRAGMÀTIC I CONTEXTUALITZAT.**

GENERAR CONEIXEMENT PROFESSIONAL I
COMPARTIR-LO. RELLEVANT, ÚTIL.

**TFG I RECERCA:
EN I DES DE LA
PRÀCTICA**

OBTENIR EVIDÈNCIES DEL DESENVOLUPAMENT
I L'EFECTIVITAT DE LES INTERVENCIIONS

OFERIR LES MILLORS OPCIONS D'ACCIÓ PER A
INTERVENCIIONS MÉS EFICACES

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El concepte de la recerca

- **OBJECTIU: LA TRANSFORMACIÓ I MILLORA DE LA PRÀCTICA**, aportant un **CONEIXEMENT PRÀCTIC** per a la gestió i la planificació, la solució de problemes i la construcció pràctica d'intervencions: aportar criteris sobre *“què s’ha de fer i com fer el que s’ha de fer”*.
 - a) **Dissenyar i desenvolupar situacions o ambients d'intervenció professional i explorar** tots els aspectes del seu desenvolupament pràctic.
 - b) **Sistematitzar i comprendre els processos i les condicions** amb les que es porten a terme les intervenciones, per a una major qualitat i optimitzacio de la práctica profesional.
 - c) Desenvolupar la **capacitat de reflexió crítica** sobre una situació i la **presa de decisions** sobre les accions.
 - d) **Aportar i crear col.lectivament un nou coneixement de la pràctica professional. Vía de desenvolupament professional.**

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El concepte de la recerca

- **DENOMINACIONS:** Investigació basada en la pràctica, investigació aplicada, investigació-acció, investigació basada en el disseny, investigació participativa, investigació basada en el codisseny (Vanderline y van Braak, 2010)
- **PARADIGMA:** Paradigma participatiu, Heron y Reason, 1997; “Research as Praxis” Torres y Reyes 2011.

Genera coneixement a través de l'acció en context. Investigació amb... unida a projectes d'acció o intervenció on els usos i els usuaris de la mateixa estan en interacció i es reconstrueixen mútuament en una pràctica reflexiva, interpretativa, activa i de corresponsabilitat.

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El concepte de la recerca

- **MODE DE PRODUCCIÓ DEL CONEIXEMENT:** “Mode humanístic de producció del coneixement” (Gibbons, et al., 1994).
d’APRENDRE FENT.

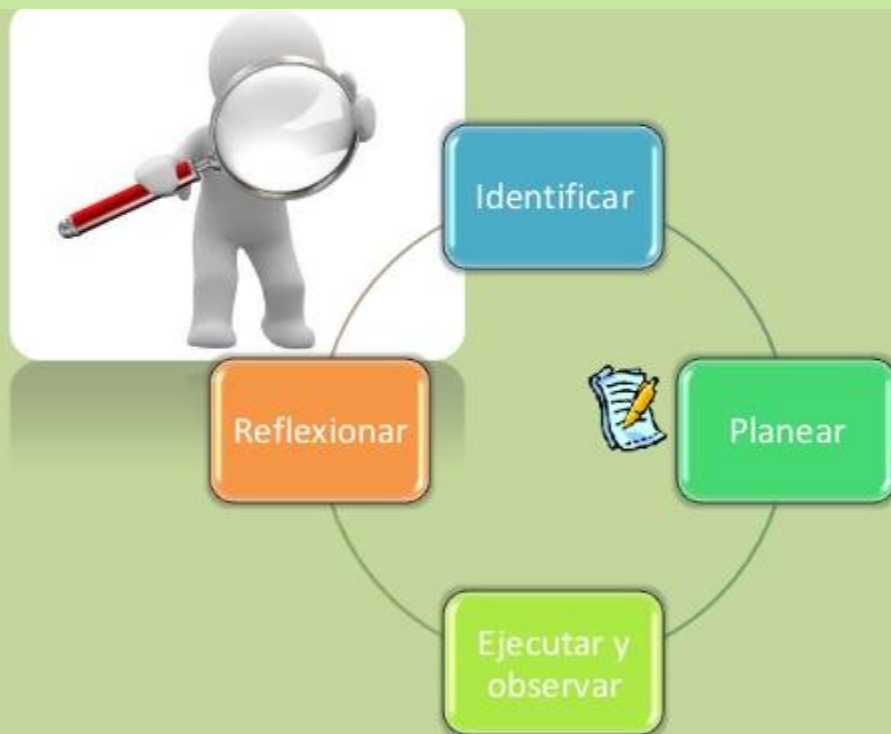
Investigació, activitat vinculada a la pràctica professional (s’aprèn a mesura que es desenvolupa l’activitat, es valora el que s’aprèn i amb el temps es millora la pràctica) clau per a la qualitat de l’acció professional.

Un saber reflexiu i contextualitzat derivat de l’habilitat per explotar les oportunitats d’aprendre fent.

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El concepte de la recerca

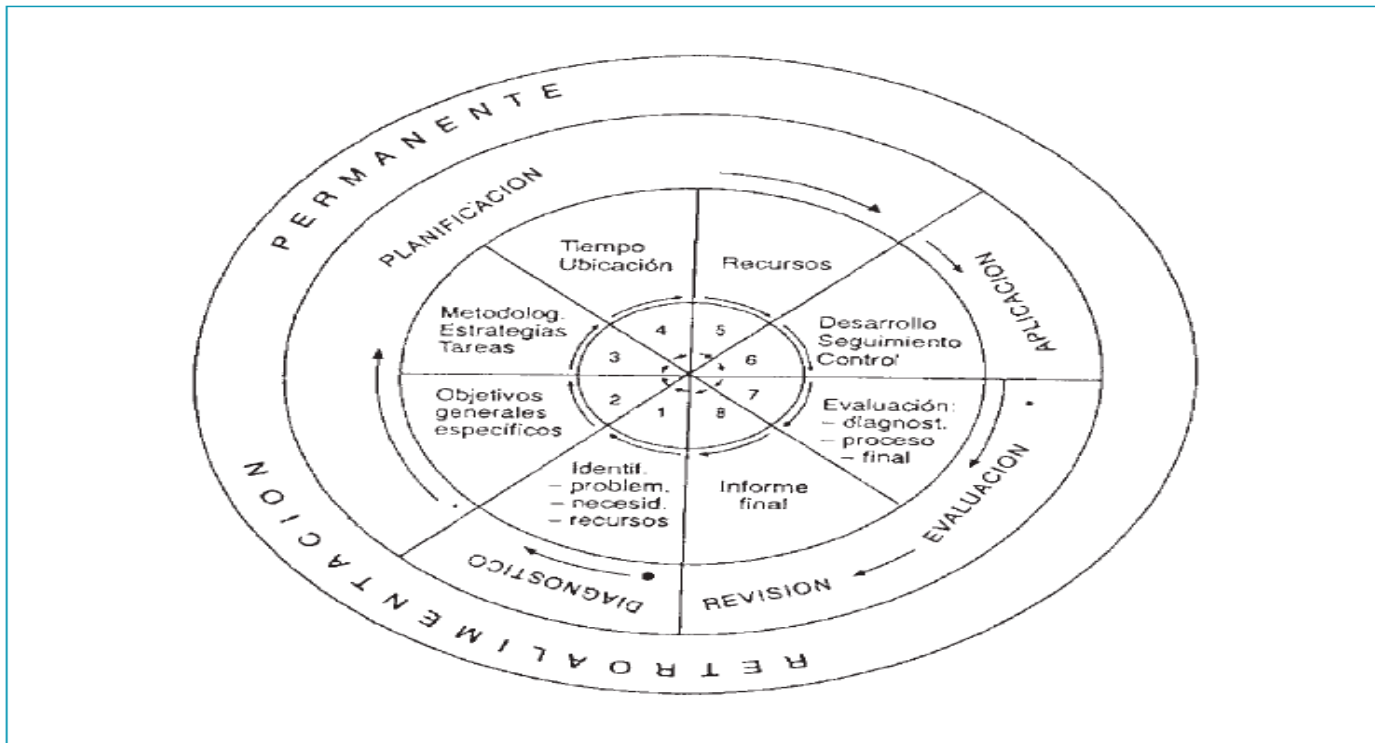
Funció substantiva de la INVESTIGACIÓ SOBRE L'ACCIÓ

Conèixer en profunditat la **pràctica professional** i proposar alternatives de millora.

II. La competencia investigadora en el marc del TFG. El concepto de la recerca

■ **PROCÉS DE RECERCA:** La investigació i el desenvolupament de la pràctica configuren un **PROCES CIRCULAR I INTERACTIU** de disseny de intervenció-posada en pràctica-anàlisi-redisseny.

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El concepte de la recerca

- **PROCÉS DE RECERCA: UN CICLE CONTINU** de disseny d'intervenció-
posada en pràctica-anàlisi-redisseny

1ª Etapa: DIAGNÒSTIC. Convertir el nostre problema en una pregunta de recerca: què volem millorar?, què volem resoldre?, què podria funcionar millor?. **Descripció sistemàtica de la situació problemàtica considerada.**

2ª Etapa: PLANIFICACIÓ. Localitzar les millors evidències disponibles amb les quals respondre al nostre interrogant, mitjançant el **disseny d'una intervenció fonamentada (metes, mitjans i recursos).**

3ª Etapa: APLICACIÓ i seguiment del procés de desenvolupament de la intervenció (corregir, reorientar o millorar en el procés els plantejaments previs i la pròpia acció).

4ª Etapa: AVALUACIÓ dels resultats, de les característiques i dels processos de l'acció, de les conseqüències d'aplicar la intervenció escollida durant les etapes anteriors (avaluació, anàlisi, reconeixement i reconstrucció de la intervenció)

II. La competència investigadora en el marc del TFG. El concepte de la recerca

- **EL PAPER DEL PROFESSIONAL: UN PRÀCTIC REFLEXIU**

El i la mestra, un **subjecte investigador i reflexiu**
(observa, reflexiona y pensa sobre la pràctica).

**Productor de coneixement,
Constructor del seu saber i quefer professional**

*“La principal barrera del conocimiento es pensar que son los otros los que tienen que generarlo.
Su principal oportunidad somos las personas, todas, cuando lo convertimos en un bien a
compartir”.*

OBSERVATORIO DE ENFERMERÍA BASADA EN LA EVIDENCIA 2019

II. La competència investigadora en el marc del TFG.

El concepte de la recerca

4 models de recerca basada en la pràctica

<p>Investigació basada en el disseny (Coob, 2003; Gros, 2007; Hoadley, 2002)</p>	<p>Processos de recerca-acció (Bartolomé, 2001; Elliot, 1981; Kemmis, 1984; Latorre, 2005)</p>	<p>Avaluació amb estratègies participatives (Escudero, 2006)</p>	<p>Sistematització d'experiències (Jara, 2012).</p>
<p>Desenvolupament d'un disseny d'intervenció i la seva experimentació en un context natural per veure els efectes en aspectes concrets. Teorització i models teòrics (perfils característics del disseny).</p>	<p>Forma d'indagació autorreflexiva i participada. Espiral de canvi, en un bucle continu de planificació i actuació amb la recollida de dades, l'anàlisi parcial, la reflexió i el replantejament novament de la dinàmica.</p>	<p>Model de recerca que busca la lògica del projecte i el seu compliment. Identificar els efectes d'una intervenció i aprofundir en els processos de canvi des de la implicació de les persones participants. Voluntat transformadora..</p>	<p>Model de recerca que busca la lògica del procés: les dinàmiques dels processos. Pretén interpretar el que està passant, a partir de l'ordre i la reconstrucció d'allò que ha passat. Sistematitzem per posar ordre, identificar bones practiques.</p>

III. Les competències de recerca més específiques, considerant l'estructura de cada modalitat de TFG

L'ELABORACIÓ DEL MARC TEÒRIC: NECESSITATS EXPRESSADES

- **L'àrea o el tema de la recerca** (Modalitat A)
- **Temàtica objecte del material** educatiu (Modalitat B: justificació i anàlisi normatives; antecedents teòrics i pràctics de referència)
- **Temàtica objecte del projecte d'intervenció** en el context educatiu concret (Modalitat C: antecedents teòrics i pràctics de referència).

Autopercepció de les competències investigadores dels estudiants d'últim curs d'Educació Infantil, Primària i Doble titulació de la Universitat de Barcelona

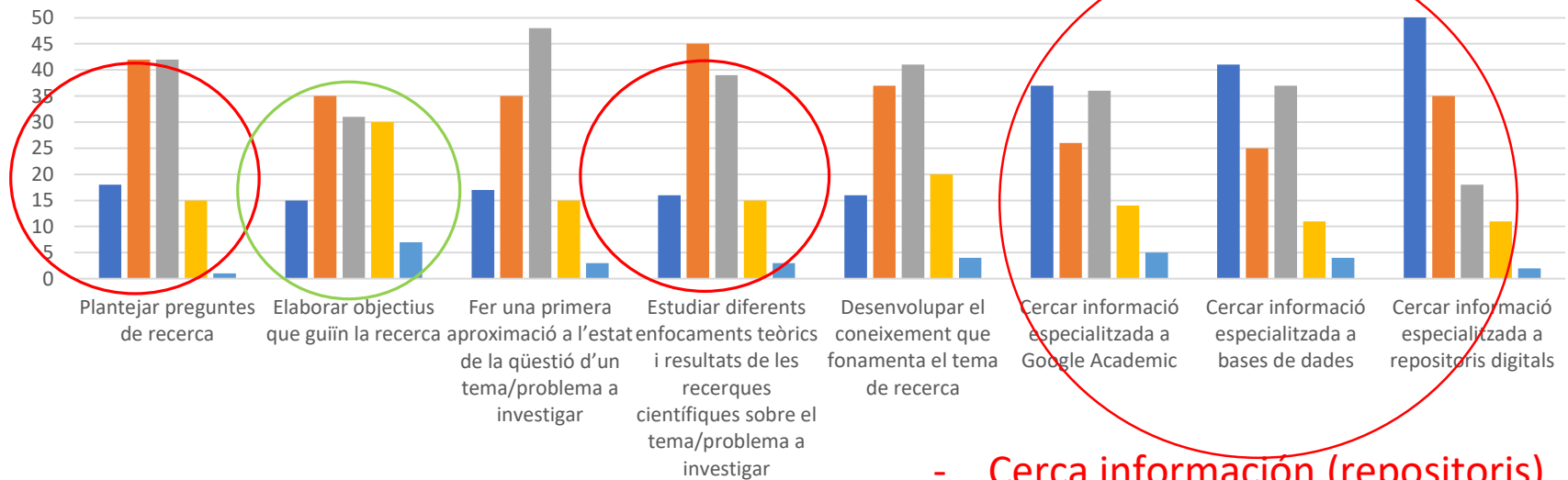
ARMIF17 (en procés)

Respon en una escala, des de 1 (molt poc) fins a 5 (molt) en quina mesura la formació rebuda durant el grau t'ha ajudat a adquirir les següents habilitats i competències.....

III. Les competències de recerca més específiques, considerant l'estructura de cada modalitat de TFG

L'ELABORACIÓ DEL MARC TEÒRIC:

Gràfic 1. Preguntes relacionades amb la definició de la recerca i la cerca d'informació

- Cerca informació (repositoris)
- Estudiar diferents enfocaments teòrics i resultats
- Plantejar preguntes
- Elaborar els objectius

III. Les competències de recerca més específiques, considerant l'estructura de cada modalitat de TFG

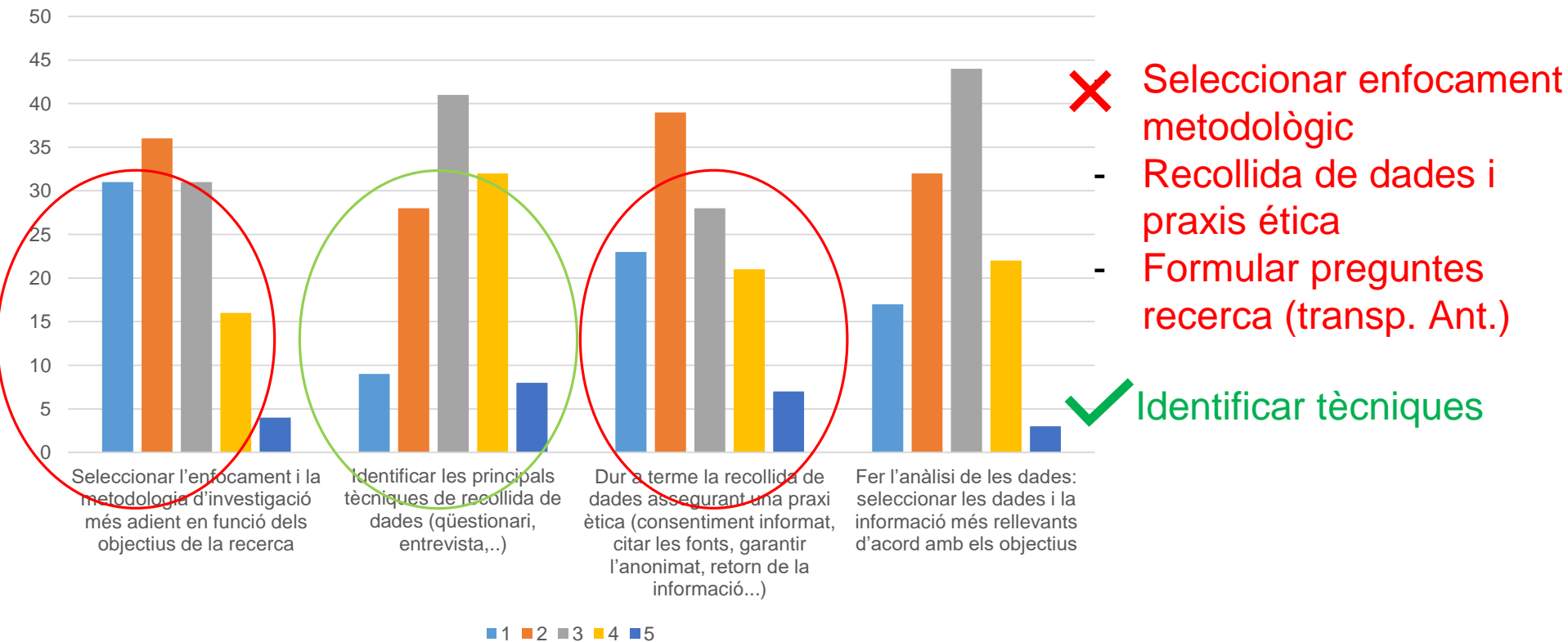
L'ENFOCAMENT I EL DESENVOLUPAMENT METODOLÒGIC:

- Aproximació a l'estudi del tema (Modalitat A: la formulació del problema, la identificació dels objectius, la **modalitat de recerca** utilitzada i les **tècniques d'obtenció i anàlisi de la informació**)
- La detecció o el diagnòstic de la necessitat (Modalitat B: disseny del **procés i les tècniques d'obtenció i anàlisi** de la informació)
- L'anàlisi diagnòstica del context i la descripció i avaluació de la intervenció (Modalitat C: disseny del **procés i les tècniques d'obtenció i anàlisi** de la informació).

III. Les competències de recerca més específiques, considerant l'estructura de cada modalitat de TFG

L'ENFOCAMENT I EL DESENVOLUPAMENT METODOLÒGIC:

Gràfic 2. Preguntes relacionades amb la metodologia i l'anàlisi de dades

III. Les competències de recerca més específiques, considerant l'estructura de cada modalitat de TFG

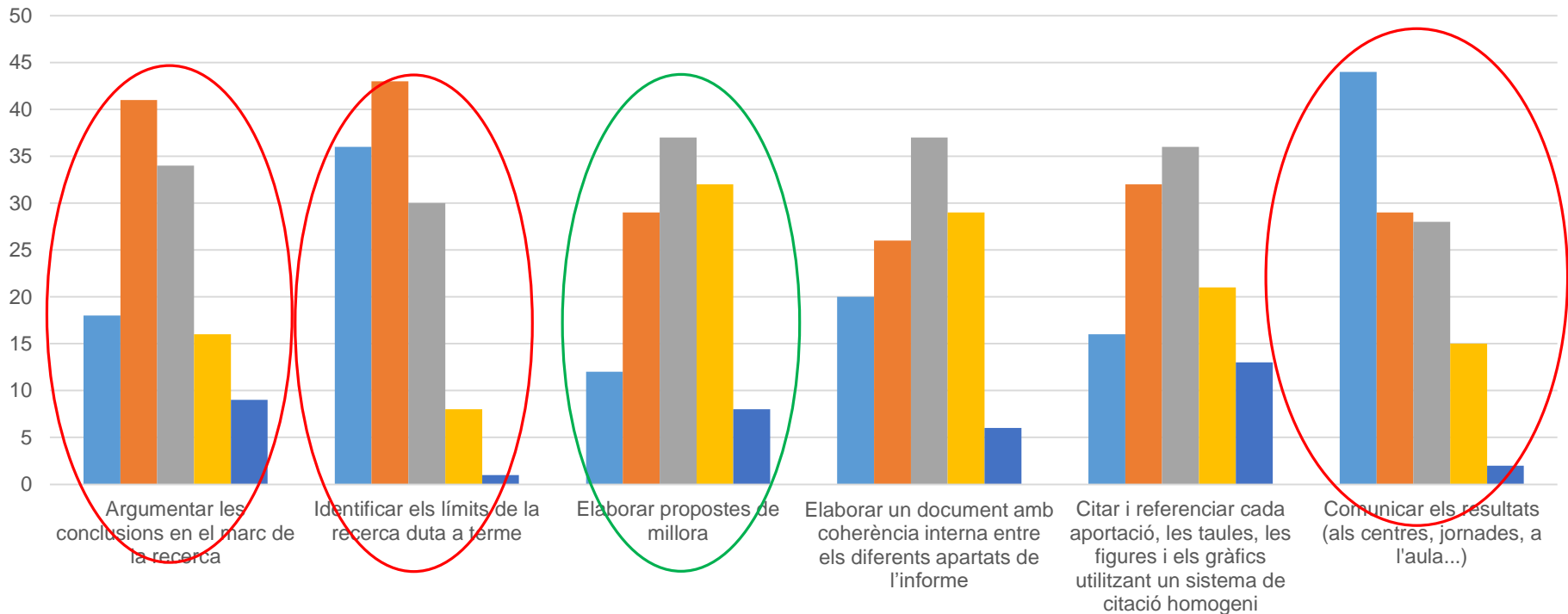
BONES PRÀCTIQUES PER LA QUALITAT EN LA RECERCA.

- Aspectes a considerar en el procés (anonimat, consentiment informat) i la comunicació del treball efectuat en l'informe final i la defensa del TFG.
- En tots els casos, es valora la presentació del resultats (amb evidències) diferenciant-lo de la redacció de les conclusions (interpretació)
- Importància de l'argumentació en l'estil comunicatiu.

III. Les competències de recerca més específiques, considerant l'estructura de cada modalitat de TFG

BONES PRÀCTIQUES PER LA QUALITAT EN LA RECERCA.

Gràfic 3. Preguntes relacionades amb la conclusió de resultats i aspectes de redacció, citació i comunicació de la recerca

- ✗ - Comunicar els resultats
- ✗ - Identificar els límits de la recerca
- ✗ - Argumentar les conclusions

- ✓ - Elaborar les propostes de millora
- ✓ - Citar les referències bibliogràfiques.

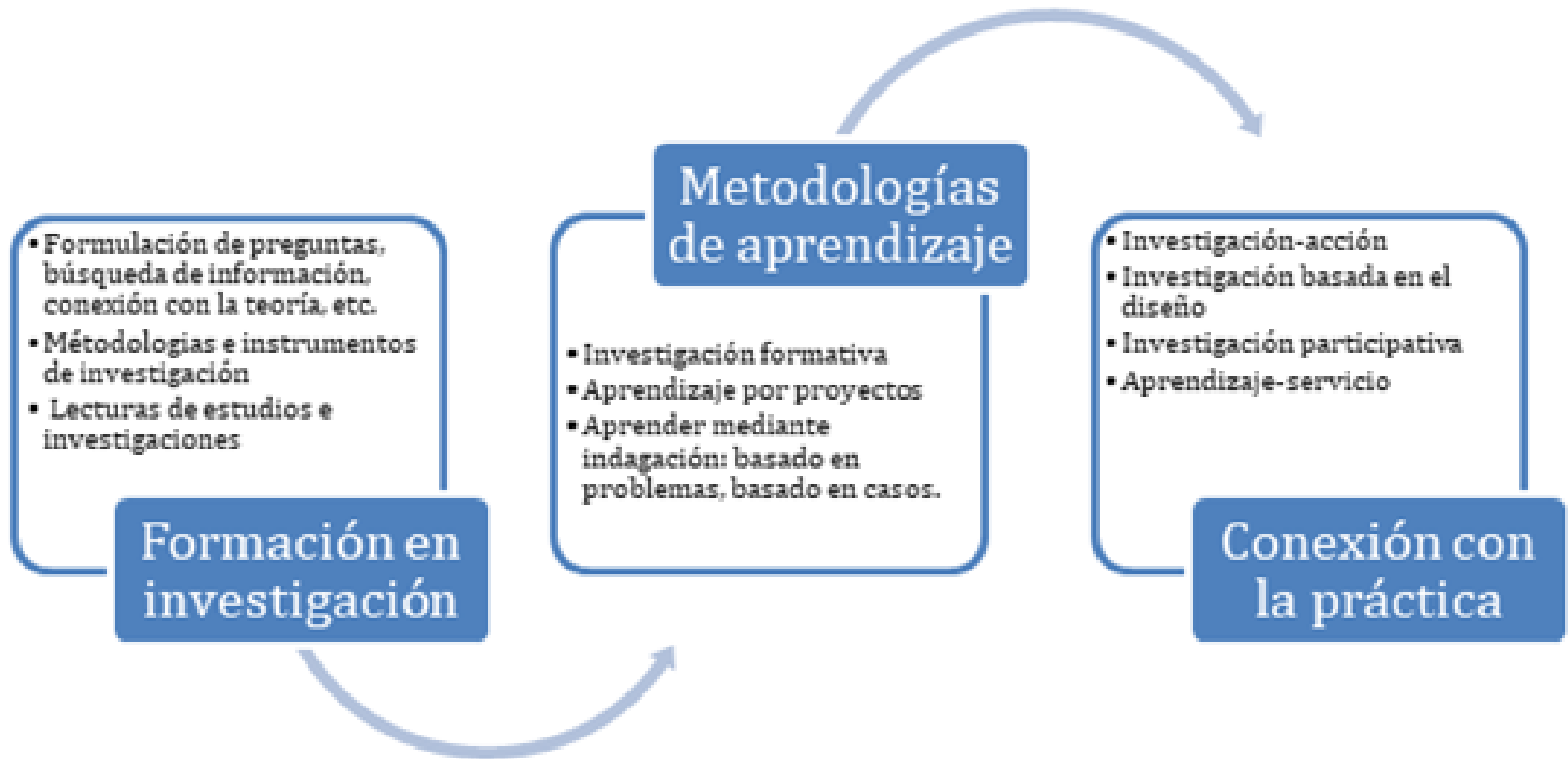
IV. Presentació i anàlisi d'exemples pràctics de TFG i activitats per a la tutorització

- Presentació d'activitats per treballar la competència de recerca en el marc de les tutories de TFG.
- Exemples de TFG de cada modalitat: límits i oportunitats.
- Anàlisi i debat sobre la proposta de creació d'un banc d'activitats on-line.

La competència investigadora a la formació inicial de mestres (elaboració i presentació de fitxes):

- Subcompetència I: Definir un problema de recerca.
- Subcompetència II: Emmarcar teòricament el problema.
- Subcompetència III: Dissenyar i aplicar la proposta metodològica.
- Subcompetència IV: Organitzar els resultats.
- Subcompetència V: Elaborar les conclusions.
- Subcompetència VI: Elaborar l'informe de recerca.
- Subcompetència VII: Comunicar els resultats de la recerca.
- Subcompetència VIII: Aplicar la responsabilitat social i l'ètica de la investigació (transversal a les set anteriors).

La formación inicial per a la competència investigadora

Font: elaboració pròpia (en premsa).

Bibliografía

- Colén, M.T., y Castro, L. (2017). El desarrollo de la relación teoría y práctica en el Grado de Maestro en Educación Primaria. *Revista de Currículum y Formación de Profesorado*, 21(1), 59-79.
- De Miguel, M. (2006). *Modalidades de enseñanza centradas en el desarrollo de competencias. Orientaciones para promover el cambio metodológico en el EEES*. Madrid: MEC/Universidad de Oviedo.
- Freixa, M. (2017). *Professorat novell: Competències docents a l'inici de l'exercici professional*. Barcelona: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU).
- Guerrero, M. E. (2007). Formación de habilidades para la investigación desde el pregrado. *Acta Colombiana de Psicología*, 10 (2), 190-192.
- Hernández, C. (2003). Investigación e investigación formativa. *Nómadas*, 18, 183-193.
- Machado, E., Montes de Oca, N., y Mena, A. (2008). El desarrollo de habilidades investigativas como objetivo educativo en las condiciones de la universalización de la educación superior. *Revista Pedagogía Universitaria*, 13(1), 156-180.
- Martínez, D., y Márquez, D. L. (2014). Las habilidades investigativas como eje transversal de la formación para la investigación. *Tendencias pedagógicas*, 24, 347-360.
- Moreno, M. G. (2005). Potenciar la educación. Un currículum transversal de formación para la investigación. *Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, 3(1), 520-540.
- Ponte, J. (2012). Estudiando el conocimiento y el desarrollo profesional del profesorado de matemáticas. En N. Planas (Coord.), *Teoría, Crítica y Práctica de la educación matemática* (p. 83-98). Barcelona: Graó.
- Silva Carreño, W. H. (2012). Investigación y práctica reflexiva como categorías epistemológicas del desarrollo profesional docente. *Revista de Investigaciones UNAD*, v. 11, n. 2, p. 44-54.
doi:<https://doi.org/10.22490/25391887.788>.
- Schütz, A. (1993). *La construcción significativa del mundo social*. Barcelona: Paidós.
- Tejada, J. (2009). Competencias docentes. Profesorado. *Revista de currículum y formación del profesorado*, 13 (2), 1-15. Disponible en: <http://www.ugr.es/~recfpro/rev132COL2.pdf>
- Vanderlinde, R., y van Braak, J. (2010). The gap between educational research and practice: views of teachers, school leaders, intermediaries and researchers. *British Educational Research Journal*, 36(2), 299-316.
<https://doi.org/10.1080/01411920902919257>
- Zabalza, M. Á. (2012). Las competencias en la formación del profesorado: de la teoría a las propuestas prácticas. *Tendencias Pedagógicas*, 20, 5-32.